

Gaudium et spes – jučer i danas

ZVONKO PAŽIN

Gaudium et spes – radost i nada. Ovim znakovitim riječima započinje posljednja konstitucija koju je donio Drugi vatikanski sabor i odmah dodaje da su i radost i nada, ali također i žalost i tjeskoba ovoga vremena ono što danas pokreće Kristovu Crkvu. Čovjek je na trenutak spreman povjerovati kako je upravo vrijeme u kojemu živi ključno i posebno opterećeno dvojba-ma, poteškoćama, prekretnicama i tragedijama. Međutim, na ovaj i onaj način svako je vrijeme obilježeno upravo svim tim. Svevremenska je to tema. Prisjetimo se kako je to izgledalo u samim počecima. Crkve i evanđelja.

Srž Isusova propovijedanja bio je poziv: *Obratite se i vjerujte evanđelju!* (Mk 1,15; usp. Mt 4,24; Lk 8,1) Upravo to. Isus je naviještao evanđelje, radosnu vijest. Komu je ta vijest po Isusu i kasnije po apostolima bila navješćivana? Pastiri, oni zadnji siromasi u Izraelu, primili su radosnu vijest od anđela, ona obična *svjetina koja ne pozna zakona* (Iv 7,49) visjela je o Isusovoj riječi. Tu su bili odbačeni gubavci i grješnici, pa čak i stranci, i kao posljednji onaj desni razbojnik. Kasnije apostoli naviještaju tu istu radosnu vijest. Komu? Vrlo šarolikim skupinama ljudi u ondašnjem Rimskom Carstvu, među kojima je dobar dio njih bio na rubu društva, kako to svjedoči Pavao bez imalo kompleksa govoreći o korintskoj kršćanskoj zajednici: *Nema mnogo mudrih po tijelu, nema mnogo snažnih, nema mnogo plemenitih* (1 Kor 1,26). Štoviše, Isus ne jamči mir i sigurnost pa ipak sa svom uvjerenošću veli progonjenima i potvaranima zbog evanđelja: *Radujte se i kličite!* (Mt 5,11). Nadalje, Pavao potiče robove(!) da budu podložni svojim gospodarima (Tit 2,9; Ef 6,5), da bi onda svima – i malenima i slabima i potlačenima sa svim uvjerenjem govorio: *Radujte se u Gospodinu uvijek! Ponavljam: radujte se!* (Fil 4,4) U čemu je radost i nada evanđelja? Očito ne u izvanjskom uspjehu i slavi. Iako su u počecima mnogi Židovi, pa i sami Isusovi učenici, vjerovali da

Isus pripravlja obnovu židovskoga kraljevstva i uređenu teokratsku državu, Crkva je od samih početaka naviještala Kraljevstvo Božje koje ne znači izvanjsko uređivanje ljudskoga društva i svjetskoga poretka. Prva se Crkva vjerno držala Isusovih riječi: *Kraljevstvo Božje ne dolazi primjetljivo. Niti će se moći kazati: »Evo ga ovdje!« ili: »Evo ga ondje!« Ta evo – kraljevstvo je Božje među vama!* (Lk 17,20-21). Što to znači i u čemu je novina i revolucionarnost evanđelja, te radosne vijesti koju su naviještali i Ivan Krstitelj, i Isus, i apostoli, i koju Crkva pokušava navješćivati od samih početaka? Radost je u nutrini čovjekovoj, u metanoji, u potpunu obraćenju koje se sastoji u tomu da čovjek samoga sebe i svijet oko sebe gleda drugim, Kristovim očima. Radost je u svijesti da smo spašeni, izbačeni od zla i grijeha, da smo već sada nebesnici, dionici božanske naravi, djeca Božja u pravom smislu riječi, unatoč svojim slabostima i unatoč uronjenosti u ovaj svijet. Zato su prvi učenici bili puni radosti, oduševljeni navjestitelji evanđelja, prema Isusovu obećanju: *Radosti vaše nitko vam oteti neće* (Iv 16,22).

Prije gotovo pedeset godina Crkva je na Saboru u spomenutom dokumentu pokazala da su joj znane radost i nada ovoga svijeta, ali i sve nedaće, nedoumice, poteškoće i strahote današnjega vremena: brze društvene, čudoredne i religiozne promjene, teške prilike u društvu i obitelji, nevolje ljudskoga društva sve do ratnih strahota... Takvomu svijetu – ne samo kršćanima – Crkva predstavlja Krista kao jedini ispravan put i način samoostvarenja čovjeka kao pojedinca, ali i čovječanstva, sada i u vječnosti:

Crkva pak vjeruje da Krist, koji je za sve umro i uskrsnuo (usp. 2 Kor 5,15) po svojem Duhu čovjeku pruža svjetlo i snagu da može odgovoriti svojem višnjemu pozivu. Ljudima naime nije dano ni jedno drugo ime pod nebom po kojem bi oni trebali postići spasenje (usp. Dj 4,12). Ona isto tako vjeruje da se u njezinu Gospodinu i Učitelju nalazi ključ, središte i svrha svekolike ljudske povijesti.(GS 10)

Ovaj dokument nije izgubio ništa od svoje suvremenosti. Pogledajmo oko sebe. O čemu se razgovara, o čemu bruje mediji? Kriza, nepravde, socijalni nemiri, raslojavanje obitelji, sve gora demografska slika društva, sekularizacija, gubitak smisla za moralne i religiozne vrijednosti, hedonizam i nekontrolirana potrošnja, trka za bogatstvom, slavom, vlašću, skandali i skandali... Isto se tako rado govori o krizi u Crkvi i o skandalima koji je potresaju. Prisutna je općenita kriza življene vjere, kršćanskih vrijednosti, kriza svećeništva i redovništva... U ovom času, u trenutku izbora novoga rimskog biskupa, te se teme još više iznose u javnost s pitanjem ima li (mogućeg) novoga smjera Crkve...

Međutim, Crkva ima samo jednu temeljnu zadaću: naviještati evanđelje i slaviti navješteno spasenje. Naime, u svijetu koji – barem prema medijskoj slici – malo mari za duhovne vrijednosti, mi uporno naviještamo Krista raspetoga (i uskrsloga),

nekim duhovnim pokretima sablazan, ovomu materijaliziranom svijetu ludost, ali nama spašenicima Božju silu i Božju mudrost (usp. 1 Kor 1,18-30).

Mi kao Crkva ne plašimo se okružja u kojemu živimo. Ako i ukazujemo na probleme, nedoumice, pa i stranputice našega društva, ako socijalnim naukom Crkve pokušavamo pomoći našem društvu da bude i humano i pravedno, nipošto ne smatramo da bi neka loša kretanja u društvu mogla biti uzrok slabosti koju osjećamo u svojem krilu. Kada je to Crkva živjela u idealnom ozračju? U vrijeme degradacije Rimskoga Carstva? U vremenima kada su se pokršćavali čitavi narodi odlukom njihova vladara? U vremenima tolikih društvenih previranja gdje se nekolicina bogatila na bijedi većine? U vremenima ne tako davnoga jednogumlja? Ili sada, kada imamo dojam da smo okruženi konzumizmom, hedonizmom i fundamentalizmom lažne znanosti iza koje se – naravno – kriju interesi internacionalnoga kapitala koji gleda samo na profit, i to odmah i sada?

Mi želimo u ovomu i ovakvom svijetu naviještati evanđelje Kristovo – radost i nadu života s Kristom i po Kristu. Mi smo uvjereni da – u svjetlu ovoga sjajnog dokumenta Drugoga vatikanskog sabora – Kristovim evanđeljem možemo ponuditi i čovjeku i društvu istinsku radost i utemeljenu nadu, odnosno pravi mir i sreću. Samo Krist, Bogočovjek – nama u svemu sličan, osim u grijehu – može dati pravi odgovor o tomu što je čovjek, koji je smisao njegova života ovdje na zemlji i koja i kakva je njegova trajna i vječna budućnost.

Stoga smo – u jednostavnosti srca – u svim sadašnjim previranjima u Crkvi i u društvu – ispunjeni pouzdanjem, radošću i nadom. Konačno, veli Pavao: *Tko će nas rastaviti od ljubavi Kristove? Nevolja? Tjeskoba? Progonstvo? Glad? Golotinja? Pogibao? Mač? Uvjeren sam doista: ni smrt ni život, ni anđeli ni vlasti, ni sadašnjost ni budućnost, ni sile, ni dubina ni visina, ni ikoji drugi stvor neće nas moći rastaviti od ljubavi Božje u Kristu Isusu Gospodinu našem* (Rim 8,35.38).

Uvjereni smo da Crkva i mi u Crkvi i u ovomu vremenu trebamo i možemo biti upravo taj znak *radosti i nade*.